

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Fictieve interactie

Pascual, Esther

Citation

Pascual, E. (2016). Fictieve interactie. In *Aries netwerk: een constructicon* (pp. 158-160). Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3213727>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3213727>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

50. Fictieve interactie

Esther Pascual, Zhejiang University Hangzhou

In zijn baanbrekende werk laat Verhagen zien dat er niet alleen een verband bestaat tussen taal en cognitie, maar ook tussen taal en interactie. Immers, taal is uiteindelijk bedoeld om met anderen (of met onszelf) te communiceren, en dus speelt intersubjectiviteit een grote rol in de structuur van taal en tekst (Verhagen 2005, 2008a, 2008b).

Fictieve interactie (Pascual 2014) is zo'n constructie van intersubjectiviteit. Zo zijn monologen vaak gestructureerd als een dialoog (Pascual 2014), ofwel tussen echte of verzonnen personages, zoals in Galileo's dialogen (Verhagen p.c.), of tussen de auteur als schrijver en lezer, zoals in vraag-antwoord-constructies in een geschreven tekst.

Op grammaticaal niveau kan fictieve interactie de rol vervullen van alle grammaticale categorieën, zoals in:

- (1) ...in direct violation [...] the what-you-see-is-what-you-get spirit of cognitive grammar... (Langacker 1991: 465)

In (1) wordt een zin met werkwoord en al gebruikt als bijvoeglijke bepaling bij een substantief (*spirit*). In het Nederlands – en in andere Germaanse talen – kan een pseudo-gesprek of gespreksfragment verder worden gebruikt als zelfstandig naamwoord (*vergeet-mij-nietje, doehetzelver*) en zelfs als specificans van een samenstelling. Voorbeelden van het laatste zijn:

- (2a) de 'Hier is het helemaal niks!'-trant (Reve, G. [1963] 2000. *Op Weg Naar Het Einde*, pagina 106, Th.A.M. Janssen p.c.).

Fictieve interactie

- (2b) zie-je-wel-dat-vond-ik-altijd-al-gehalte (*NRC Handelsblad*, 27 september 2003)

Ongeacht de grammaticale functie en positie van zo'n fictieve uiting, wordt die altijd gepresenteerd vanuit een bepaald perspectief. Dat kan een 'gemengde stem' zijn, zoals in dit stuk uit een interview uit 1997 met de toenmalige kroonprins van Oranje (Jarque en Pascual 2016: 260):

- (3) Met name [...] het kunnen geven van een gevoel van er wordt aan ons gedacht, Nederland leeft met ons mee.

Hier spreekt de toekomstige koning zowel voor hemzelf als voor de mensen die hij wil troosten en aan wie hij een bepaald gevoel denkt te geven.

Een fictieve uiting hoeft niet altijd geheel imaginair te zijn; het kan ook een letterlijk citaat zijn, zoals in '*ban-de-bommer*' of "'I have a dream"-toespraak'. Fictieve interactie is verder een productieve constructie. Zo kan men het hebben over '*Ronald Verhagen's-book-is-a-welcome-contribution-to-the-study-of-intersubjective-aspects-of-linguistic-meaning* Langacker' of over '*Arie the meaning of grammatical constructions often has more to do with the human cognitive capacity for taking other peoples' points of view than with describing the world* Verhagen'.

Kortom, cognitie is vaak inter-cognitie en dus zijn taal en tekst fundamenteel intersubjectief, zoals in Eschers afbeelding 'Band' uit 1956 van twee echtgenoten die samen één zijn.

Referenties

Jarque, M.J. & E. Pascual (2016). Mixed viewpoints in factual and fictive discourse in Catalan Sign Language narratives.

Fictieve interactie

- In: B. Dancygier, L. Wei-lun-Lu & A. Verhagen (red.), *Viewpoint and the fabric of meaning*. Berlin: Mouton de Gruyter, 259-280.
- Langacker, R.W. (1991). *Foundations of Cognitive Grammar. Vol. 2*. Stanford: Stanford University Press.
- Pascual, E. (2014). *Fictive interaction*. Amsterdam: John Benjamins.
- Verhagen, A. (2005). *Constructions of intersubjectivity. Discourse, syntax, and cognition*. Oxford: Oxford University Press.
- Verhagen A. (2008a). Intersubjectivity and explanation in linguistics. *Cognitive linguistics* 19, 125-143.
- Verhagen A. (2008b). Intersubjectivity and the architecture of the language system. In: J. Zlatev, T.P. Racine, C. Sinha, & E. Itkonen (red.) *The shared mind*. Amsterdam: John Benjamins, 307-331.